

2001.– Т. 2.– С. 52-55. *Вардзелашвили Ж.* К вопросу о толковании термина «номинация» в лингвистических исследованиях / Ж. Вардзелашвили // Славистика в Грузии. – Тбилиси: ТГУ, 2000. – Вып. 1. – С. 62-68. *Гришина Н. М.* Конструкции с объектным распространением ментальных глаголов в русском и кетском языках / Н. М. Гришина, Т. И. Стеклова // Вестник ТГПУ, 2006. – С. 57-61. – (Серия: Гуманит. науки; вып. 9 (60)) *Кадола Т. А.* Русские ментальные глаголы в аспекте полиситуативности: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01/ Т. А. Кадола. – Кемерово, 2004. – 189 с. *Кубрякова Е. С.* Номинативный аспект речевой деятельности / Е. С. Кубрякова. – М.: Наука, 1986. – 160 с. *Кубрякова Е. С.* Части речи в ономазиологическом освещении. – М.: Наука, 1978. – 115 с. – (АН СССР, Ин-т языкознания). *Левковская К. А.* Теория слова, принципы ее построения, и аспекты изучения лексического материала / К. А. Левковская. – М.: Высш. шк., 1962. – 296 с. *Мелешкевич Л. М.* Глибинні предикати інтелектуальної дії та соціальної дії в біографічних текстах енциклопедичних статей / Л. М. Мелешкевич // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – С. 202-207. – (Філологічні науки; вип. 45). Ономазиологическая структура информационной базы языка // *Studia Rusycystyczne Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego, Kielce*, 2009. – S. 179-195. – Режим доступа: www.ujk.edu.pl/~eszcrak/kelce%2009%20onomasiology.doc. *Руденко А.* Славянские названия времен года в свете когнитивной диахронической ономазиологии / А. Руденко // *Die Welt der Slaven L.*, 2005. – S. 285-302. – Режим доступа: kateosia.com/rudenkostatji.htm. *Руденко Е. Н.* Глаголы когнитивной деятельности русского языка / Е. Н. Руденко // II Междунар. конгресс русистов-исследователей. – М., 2004. – Режим доступа: <http://www.philol.msu.ru/~rlc2004/files/sec/96.doc>. Русская глагольная лексика: денотативное пространство: монография / под общ. ред. Л. Г. Бабенко. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 1999. – 460 с. *Саналова Б. Б.* Глаголы интеллектуальной деятельности в алтайском языке (в сопоставительном аспекте): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Б. Б. Саналова. – Новосибирск, 2004. – 180 с. *Степанов Ю. С.* Методы и принципы современной лингвистики / Ю. С. Степанов. – М.: Едиториал УРСС, 2002. – 312 с. *Теркулов В. И.* Композиты русского языка в ономазиологическом аспекте: дис. ... д. филол. наук : 10.02.02 / Теркулов Вячеслав Исаевич. – Горловка, 2008. – 472 с.

КРОМБЕТ О.В.

(Київський нац. лінгвістичний ун-т)

ОСОБЛИВОСТІ ФОНОГРАФІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ЛЕКСИЧНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ XVI СТ.

The description of phonographique systems of Italian and Spanish is given in this paper. The main phonetic and graphic differences between the main Romanic languages are presented. The particularities of phonographique adaptation of Italian and Spanish lexical loans of the Renaissance are analyzed.

Key words: *the Italian and Spanish adoptions, the phonographique system, the lexical loans, the phonographique adaptation.*

В епоху Відродження в лексиці французької мови відбулись значні й важливі зміни, які були пов'язані, перш за все, з освоєнням накопиченого фонду запозичень з різних мов. Саме тому виникло питання адаптації запозичених слів у мову-реципієнт. Провідною лінгвістичною тенденцією виступала асиміляція запозичень на рівні вимови і у системі графічних знаків [Nuchon 2002, с. 145], тобто *фонографічному принципі*, який полягав у відтворенні фонем мови-джерела мовою-реципієнтом та їх графічний запис відповідно до вимовних звуків за допомогою алфавітного письма.

Запозичуючи значну кількість іноземних слів, письменники, лінгвісти, друкарі та вчені XVI ст. прагнули пристосувати запозичені слова до французької мови на фонографічному рівні таким чином, щоб вони не вирізнялись на фоні лексичної системи рідної мови. Саме тому **предметом** нашого дослідження стали фонографічні особливості запозичених слів. **Об'єктом** ми обрали італійські та іспанські лексичні запозичення, які нам вдалось відшукати у новелах відомих письменників епохи Відродження, а саме "Гептамерон" або "Сто нових новел" Маргарити Наваррської, "Нові утіхи й веселі розмови" Бонавантюра Деперье, "Сільські розмови" і "Жарти Етрапеля" Ноеля дю Файля, "Любовні історії" Жан Флор та "Спосіб вийти в люди" або "Спосіб досягти успіху" Франсуа Бероальда де Вервіля.

Мета представленої статті полягає у вивченні особливостей фонографічної адаптації італійських й іспанських лексичних запозичень в епоху Відродження. Перед нами постали такі **завдання**: по-перше, з'ясувати фонографічні особливості мов-джерел, у нашому випадку італійської та іспанської; по-друге, виокремити специфічні ознаки фонографічної системи мов-етимонів, порівнюючи їх з фонографічною системою французької мови XVI ст.; по-третє, дослідити характерні особливості проникнення італійських й іспанських запозичень у французьку мову представленої доби на фонографічному рівні.

Якщо говорити про контакт мов, варто відзначити, що фонографічна відповідність між мовою-джерелом та мовою-реципієнтом залежить від фонографічної системи мови-етимона, а саме її фонетичного рівня та системи графічних знаків. Варто зауважити, що більшість мов в епоху Відродження, винятково романських, знаходились на шляху до унормування своїх графічних рівнів. Звукові будови залишались близькими до фонетичного рівня сучасних мов. Щодо графічного зображення багатьох фонем у межах одного автора, навіть всередині одного твору, графіка не залишалась без змін, що залежало перш за все від особистих уподобань письменників [Чельшева 1990, с. 7]. Отже, спостерігалась графічна різноманітність і відсутність орфографічної норми, оскільки XVI ст. було епохою значних змін на письмі не лише французької мови, а й багатьох інших мов світу. Проте графічне розмаїття мов-джерел не є предметом нашого наукового дослідження. Саме тому при аналізі фонографічної асиміляції лексичних запозичень у французьку мову XVI ст. ми орієнтуватимемось на графічне зображення запозичень, які нам пропонують етимологічні словники.

Відомим залишається той факт, що французька, італійська та іспанська мови беруть свій початок від латини, мови-джерела. У процесі свого розвитку вони зазнали значних змін на фонологічному рівні, що віддалили їх від мови-предка. Не варто забувати про те, що усі романські мови різняться між собою завдяки фонетичному вигляду слів. Отже, фонологічні системи романських мов характеризуються набором фонем, які, хоч і мають певні диференційні ознаки, проте їх не можна назвати однаковими. Саме тому варто проаналізувати характерні риси італійської та

іспанської мов з метою з'ясування їх особливостей у процесі фонографічної адаптації до французької мови XVI ст. Почнемо з мови Італії.

До XVI ст. термін італійська мова (*italiano*) майже не використовувався на позначення літературної мови Італії, широкоживаний залишався термін народний (*volgare*). Проте, як відомо з історії романських мов, італійська є однією з усіх літературних мов, яка склалася у своїх основних рисах на початок XIV ст. і у подальшому своєму розвитку не зазнала суттєвих структурних змін [Чельшева 1990, с. 3].

Італійська мова була створена на основі тосканського діалекту, а з часом увійшла до італо-романської групи індоєвропейської сім'ї мов. В епоху Відродження італійський алфавіт вже нараховував 26 літер, проте у зазначений період широко використовувала 21 літеру, які й сьогодні вважаються літерами суто італійського алфавіту. Букви **j** (**i lunga**), **k** (**cappa**), **w** (**vi doppia**), **x** (**ics**) і **y** (**ipilon**) вживались лише у запозичених словах [Ager 1998-2010]. Варто відзначити, що монограми **j**, **y** і **w** можна було помітити у написаннях певних власних назв, зокрема у топонімах, прізвищах чи іменах.

Система голосних італійської мови нараховувала 5 літер: **a**, **e**, **o**, **i**, **u**. Голосні **e**, **o** та **i** мали подвійне звучання в залежності від позиції у слові. Так монограми **e** і **o** могли відображати на письмі відкриті звуки **[D]**, **[C]** у складах, що підтримували тонічний наголос. У складах без тонічного наголосу літери **e** і **o** вимовлялись закрито **[e]**, **[o]**. Отже, на відміну від французької мови система вокалізму італійської мови залишалась менш різноманітною, оскільки мова нараховувала 7 голосних фонем у порівнянні з 15 французькими голосними фонемами [Зорько 1975, с. 11].

Італійські діакритичні знаки (акут і гравіс) використовувались частіше в останніх складах італійських слів. Орфограми **a**, **i**, **u** вживались винятково з гравісом (**à**, **ì**, **ù**). Як було зазначено вище, літера **e** та **o** могли бути відкритими та закритими. Гравіс (**é**, **ó**) фіксував на письмі закриті фонем **[e]**, **[o]**, а акут (**è**, **ò**) – відкриті **[D]**, **[C]**. Варто зауважити, що монограма **ò** на кінці слів завжди залишалась відкритою.

Як у французькій мові літера i, окрім позначення відповідного голосного звука **[i]**, фіксувала на письмі напівголосний **[j]** у позиції перед голосною у складі з тонічним наголосом, наприклад, *stradiotte*, *diana*.

Система італійського консонантизму значно відрізнялась від звуків французької мови XVI ст. Італійська мова володіла звуками, які були невластиві французькій мові. Розглянемо детально фонографічні особливості італійських приголосних.

Монограми **c** і **g**, так само як і диграми **cc** і **gg**, відповідали звукам **[k]** і **[g]** за умови, якщо вони передували голосним **a**, **o**, **u** чи приголосному, наприклад, *atletico*, *attaccabile*, *cabaret*, *crogiolo*, *argano*, *sgobbata*, *grado*. У випадку, коли зазначені вище монограми і диграми стояли перед голосними **i** чи **e**, вони відтворювали відповідні звуки **[tG]** і **[dF]**. Наведемо декілька прикладів: *artigianesco*, *carnaggio*, *ceruleo*, *mostaccione*. Варто зауважити, що монограма **i** без тонічного наголосу перетворювала попередні приголосні **c** і **g** на палатальні.

В італійській мові монограма **h** слугувала перешкодою літерам **c** і **g** вимовлялись як **[tG]** і **[dF]** перед голосними **i** чи **e**. Відповідно диграми **ch** і **gh** відповідали звукам **[k]** і **[g]**, наприклад, *chiacchierio*, *maschetta*, *aghetto*, *ghignare*. Варто зауважити, що сама літера **h** ніколи не вимовлялась в італійській мові, навіть у тих словах, які були запозичені з мов, де вона залишалась придиховою.

В італійських диграмах **gl**, **gn** перша літера залишалась також невимовною, вона перетворювала монограми **l** і **n** на палатальні. Вони вимовлялись м'яко і відповідали

звукам [λ] (м'який *l*) та [Q] (м'який *n*), наприклад, *aglina, battaglia, campagna, segnico*. Звуки [λ] і [Q] завжди залишались довгими. Варто зауважити, якщо після диграми **gl** стояла будь-яка інша літера окрім *i*, вона вимовлялась окремо [gl] як у слові *globo*.

Диграма **sc**, яка супроводжувалась голосними *i, e*, вимовлялась як [G], як у дієсловах *crescere, riuscita*. В інших випадках вона відповідала фонемі [sk], наприклад, *scarsella, sculto*.

Монограма **s** відповідала звуку [s] у позиції на початку слова перед голосною, на початку або у середині слова перед приголосною, у кінці слова, наприклад, *sordido, studente, manifesto, ananas*. У позиції між двома голосними літера **s** вимовлялась як звук [z] у іменниках *diseconomia, grisaille*, а також перед дзвінкими приголосними **b, d, g, l, m, n, r, v**: *disgripnia, snello*. Як і у французькій мові італійська диграма **ss** відповідала фонемі [s], наприклад, *assaporare, compasso*.

Літера **z** могла представляти дзвінкий альвеолярний африкат [dz] на початку слів і у диграмі **zz**, наприклад, *zona, altezza, stracchezza*, а також глухий альвеолярний африкат [ts] перед голосною у середині слів, як і у словах *disgiunzione, ibridazione*.

Якщо говорити про подвійні приголосні італійської мови, вони на відміну від латинської мови, не вимовлялись окремо, а у порівнянні з французькою мовою, хоч і звучали як один звук, їх звучання було вдвічі довшим за звичайний приголосний звук. Наведемо декілька прикладів: *carr[r:]iera, all[l:]'improv[v:]isto, idiogramm[m:]a*.

Італійська мова не володіла носовими голосними, приголосні **m** і **n** вимовлялись у будь-яких позиціях. На відміну від французької мови диграма **qu** вимовлялась як [ku], а не [k], наприклад, *squilibrio, quaderno*. У цьому разі у французькій мові фонема [u] випадала з вимови (явище *синкона*), як у іменнику *pasquin* від іт. *pasquino*.

Отже, підсумовуючи вищенаведене, ми прийшли до висновку, що італійська мова значно відрізнялась від французької XVI ст. на фонографічному рівні. Вона володіла звуками, які не були властиві французькій мові, а певні графічні комбінації відповідали іншим фонемам у французькій мові, як, наприклад, диграма **ch** [G], яка в італійській мові відповідала фонемі [k], звук [G] фіксувався на письмі італійської мови за допомогою диграми **sc**. Серед незнайомих французькій мові звуків знаходяться африкати [tG], [dF], [dz], [ts]. У процесі фонографічної асиміляції вони були замінені французькими звуками, які фонетично залишались близькими до звуків мови-джерела. У свою чергу фонетичні зміни призвели до графічної адаптації. Пропонуємо ряд прикладів:

[tG] (**ci, cci, c** перед **e**) > [G] (**ch**) або [s] (**c, ss**): від іт. *ciarlatano* > *charlatan* > *charlatan*, від іт. *mostaccio* > *moustache* > *moustache*, від іт. *bravaccio* > *bravache* > *bravache*, від іт. *amouracciare* > *amouracher* > *amouracher*, від іт. *cornice* > *cornice* > *corniche*, від іт. *cappuccino* > *capucin* > *capucin*, від іт. *capriccio* > *caprice* > *caprice*, від іт. *fantaccino* > *fantassin* > *fantassin*, від іт. *spadaccino* > *espadassin* > *spadassin*, від іт. *cervellato* > *cervelat* > *cervelas*;

[dF] (**gi, ggi**) > [F] (**g** перед **e**) або [z] (**s** між двома голосними): від іт. *campeggiare* > *campeger*, від іт. *maneggio* > *manege* > *manège*, від іт. *volteggiare* > *voltiger* > *voltiger*, від іт. *artigiano* > *artisan* > *artisan*;

[dz] > [s] (**ç, ss**) або [F] (**ge**): від іт. *stramazzone* > *estramaçon* > *estramaçon*, від іт. *carezza* > *caresse* > *caresse*, від венец. *cazzada* > *cassade* > *cassade*, від іт. *delicatezza* > *delicatesse* > *délicatesse*, від іт. *pulitezza, politezza* > *politesse* > *politesse*, від іт. *bizzaro* > *bigearre* > *bizarre*;

[ts] > [s] (**ç, c** перед **e**): від іт. *forzato* > *forçat* > *forçat*, від іт. *stanza* > *stance* > *stance*, від іт. *disgrazia* > *disgrace* > *disgrâce*.

У ході морфологічної адаптації при заміні італійських закінчень **a, o, e** на німе **e**, у запозичених слова відбулось скорочення слів на один склад. Італійські слова майже не зазнали фонографічних змін. Виключенням стала монограма **c** перед голосними **a** і **o** в італійській мові. Заміна цих голосних на німе **e** призвело до субституції італійської монограми **c** на французьку диграму **qu**. Відзначимо, що в обох мовах орфограми фіксували звук **[k]**. Наведемо декілька прикладів: від іт. *bianca* > *blanque* > *blanque*, від іт. *pedantesco* > *pedantesque* > *pédantesque*, від іт. *risco* > *risque* > *risque*. Та ж сама трансформація відбулась з італійською диграмою **cc** при заміні італійського дієслівного закінчення **-are** на французьке **-er** у дієслові *attaquer* від іт. *attaccare*.

У процесі фонографічної адаптації італійських лексичних запозичень у французькій мові XVI ст. спостерігалось спрощення подвійних приголосних у середині слів за виключенням диграми **ss**, яка в обох мовах відповідала фонемі **[s]**. Пропонуємо приклади: від іт. *accademia* > *academie* > *académie*, від іт. *buffone* > *bouffon* > *bouffon*, від іт. *cavalla* > *cavale* > *cavale*, від іт. *scuffione* > *scofyon* > *escoffion*, *scofion*, від іт. *sottana* > *soltane* > *soutane*, від іт. *staffilata* > *estafilade* > *estafilade*, від іт. *stoccata* > *estocade* > *estocade*.

Отже, порівнюючи фонографічну систему французької та італійської мов, ми прийшли до висновку, що по-перше, вокалічна система італійської мови була набагато простішою у порівнянні з системою голосних французької мови, оскільки в ній були відсутні ряд характерних французьких фонем: **[B]**, **[Z]**, **[V]**, **[y]**, **[S]**, **[T]**, **[R]**, **[X]**. Їх графічні зображення залишались властиві італійській мові, проте відповідали іншим звукам, як, наприклад, італійська монограма **u** **[u]** у іменнику *postura* не була змінена у французькій мові XVI ст., проте почала відповідати звуку **[y]** у французькому варіанті *posture*. У цьому разі італійська орфограма була прочитана на французький манер, оскільки графіка італійської мови не суперечила правилам мови-реципієнт. Подібна ситуація була властива приголосним, прикладом стала диграма **qu**.

По-друге, у XVI ст. спільні приголосні фонemi для обох мов були **[b]**, **[d]**, **[f]**, **[g]**, **[k]**, **[l]**, **[3]**, **[m]**, **[n]**, **[Q]**, **[p]**, **[R]**, **[s]**, **[t]**, **[v]**, **[z]**, напівприголосний **[j]**. Більшість з них мали подібні графічні відтворення як в італійській, так і французькій мові. Виключенням стали фонemi **[k]** і **[3]**. Їх графічне зображення дещо різнилось. Пропонуємо кілька прикладів: від іт. *casacchino* > *casaquin* > *casaquin*, від іт. *maschera* > *masque* > *masque*, від іт. *battaglione* > *bataillon* > *bataillon*, від іт. *postiglione* > *postillon* > *postillon*. Отже, у запропонованих вище прикладах відбулось графічне заміщення італійських орфограм французькими відповідниками: **cch, ch** > **qu, gli** > **ill**. Невластиві італійській мові залишались французькі звук **[F]** і напівприголосні фонemi **[w]**, **[P]**.

У процесі фонографічної асиміляції італійських слів у французьку мову XVI ст. нами була помічена характерна особливість проникнення іноземних слів до мови-реципієнт, яка полягала у заміні невластивих французькій мові звуків на фонетично близькі варіанти до мови джерела. Така субституція дуже часто супроводжувалась змінами на письмі. Графічна невідповідність часто призводила до фонетичних заміщень.

У порівнянні з французькою та італійською мовами в епоху Відродження іспанська мова характеризувалась достатньо точним співвідношення між фонемами та орфограмами. Орфографію іспанської мови можна визначити однією фразою: “*En español, todo lo que se escribe se pronuncia*”, яка перекладається “В іспанській мові все,

що пишеться, вимовляється” [Castaño 2000, с. 658]. Варто зауважити, що сучасний стан іспанської фонетичної системи установився до XVII ст. Перша іспанська граматика, написана Антоніо де Небріха /*Antonio de Nebrija*/, і перші словники були надруковані протягом XV-XVI ст. [Ager 1998-2010]. Стабільність іспанської мови характеризує її як архаїчну та консервативну мову у порівнянні з французькою.

Писемність іспанської мови була створена на основі латинського алфавіту та доповнена діакритичними знаками та диграмами. Так, у XVI ст. диграми **ch** і **ll** позначали окремі звуки [tʃ] і [ʎ], як у словах *chico*, *machismo*, *llama*, *calle*. До 1994 р. вони вважались окремими літерами і займали окремі позиції в іспанському алфавіті відповідно до букв **c** і **l**. У Мадриді на X З'їзді Асоціації Іспанських Мовних Академій було прийнято рішення усунути дві графеми з іспанського алфавіту з метою спрощення іспанської мови [Bruyne 1998, с. 24].

Характерними ознаками іспанської мови XVI ст. залишались діакритичні знаки – **ñ**, **á**, **é**, **í**, **ó**, **ú**, **ü**. Діакритичний знак тильда **ñ** з самого початку відповідав диграмі **nn**. Згодом друга **n** була усунена, а над першою **n** з'явилась хвиляста лінія; графема **ñ** відповідала фонемі [ɲ]. Іспанський акут слугував для позначення неправильного тонічного наголосу, а також виконував розрізнявальну функцію омонімів, наприклад, **el** – артикль чоловічого роду, а **él** – особовий займенник “він”. Трема або дієреза над голосною **u** рідко вживався, а саме у комбінаціях літер **güe** та **güi**. У таких випадках монограма **ü** відповідала фонемі [u], наприклад, *bilingüe*, *lingüística*.

Вокалічна система іспанської мови нараховувала 5 голосних [Coyaud 1980, с. 69]: [a], [e], [i], [o], [u], які графічно відтворювали відповідні монограми **a**, **á**; **e**, **é**; **i**, **í**; **o**, **ó**; **u**, **ú**, **ü**. Консонантизм включав 23 фонемі.

Цікавим є той факт, що фонемі іспанської мови, вступаючи у зв'язок з її орфограмами, в основному відтворювали взаємно-однозначне відношення. Так, звуки [b], [d], [f], [l], [m], [n], [p], [r], [r], [t] [z] фіксували на письмі відповідні монограми чи диграми **b**, **d** (на початку слів, після приголосних **l** чи **n**), **f**, **l**, **m**, **n**, **p**, **r**, **rr**, **t**, **s** (перед приголосними), наприклад, *blanco*, *embarcar*, *madre*, *diablo*, *eficaz*, *frío*, *los*, *helado*, *pastel*, *ambos*, *mapa*, *andar*, *facendero*, *pábulo*, *suponer*, *pero*, *corro*, *perro*, *toitico*, *templamiento*, *desde*, *desgastar*.

Складніша ситуація відтворення на письмі відбувалась з іспанськими фонемами [g], [k], [s] та [v]. Для їх графічного запису відбувалась редуплікація орфограм. Серед представлених фонем звук [g] відповідав графемі **g** за умови, якщо вона передувала голосним **a**, **o**, **u** чи будь-якому приголосному, а також відтворював диграму **gu** перед **e**, **i** та **y**, наприклад, *gumarra*, *llegada*, *raigón*, *gracejada*, *seguir*. У позиції перед **e**, **i** монограма **g** позначала характерний іспанській мові гуттуральний звук [x], який до того ж фонетично передавав літеру **j** (іспанська *xoma*). Наведемо приклади: *filológica*, *gélido*, *abadejo*, *ejido*. Варто відзначити, що у Середні віки обидві фонемі вважались палатальними дзвінками, а починаючи з XVI ст. звуки набули глухості.

Іспанська фонема [k] передавалась за допомогою орфограми **c** у позиції перед голосними **a**, **o**, **u** чи приголосною, а також відтворювала диграму **qu**, наприклад, *caza*, *tabaco*, *rascucho*, *octubre*, *queso*. У свою чергу фонема [s] фіксувалася монограмами **s**, **z** і **c** перед **e** чи **i**. Наведемо приклади: *mesa*, *señor*, *zorro*, *vez*, *cebruno*, *cabeciduro*. Літера **k**, а також буква **w** не були властиві іспанській мові XVI ст., їх використовували винятково у запозичених словах. Траплялись випадки, коли їх навіть не враховували до списку іспанського алфавіту епохи Ренесансу [Grivetti 2009,

с. 672]. Фонема [v] могла позначатись за допомогою монограм **v** та **w**, наприклад, *sovacha*, *cowboy*.

Напівприголосний звук [j] фіксувався на письмі за допомогою голосної у в інтервокальній позиції, а також і перед голосною. Наведемо приклади: *joyón*, *layador*, *cosiaca*, *izquierdo*.

На відміну від французької мови іспанські приголосні **b**, **d**, **f**, **g**, **m**, **n**, **p**, **s**, **t** не подвоювались, редуплікація була властива лише літерам **c**, **l** та **r**. У процесі адаптації іспанських запозичень у французьких словах часто спостерігалось подвоєння приголосних, наприклад: від ісп. *pecadillo* > *peccadille* > *peccadille*, від ісп. *canibal* > *canniballe* > *cannibale*.

Підсумовуючи вищевикладене, варто відзначити, що фонографічна система іспанської мови залишалась простішою у порівнянні з французькою. Проте їй були властиві ряд своєрідних звуків, які не існували в французькій мові епохи Відродження: по-перше, гутуральний звук [x], африкат [tG], а також одноударний приголосний звук [r]. Саме тому при фонографічній асиміляції відбувалась фонетична субституція, як, наприклад, у словах від ісп. *algarada* > *algarade* > *algarade*, від ісп. *parada* > *parade* > *parade* фонема [r] була замінена на звичний мові-реципієнт звук [ʁ].

Серед знайдених запозичень ми відзначили графічну розбіжність у відтворенні фонемі [s]: у французькій мові монограма **s** або диграма **ss**, а в іспанській – літера **z**. Отже, при фонографічній адаптації іспанських слів з фонемою [s] відбувалась графічна субституція. Наведемо приклади: від ісп. *embarazar* > *embarrasser* > *embarrasser*, від ісп. *zarzaparilla* > *salse pareille* > *salsepareille*, від ісп. *zabatana*, *zar-* > *sarbataine* > *sarbatène*, *sarbatane*.

Кількість знайдених іспанських запозичень не дозволила нам провести глибокий аналіз особливостей проникнення іспанських слів у французьку мову XVI ст. на фонографічному рівні, проте ця робота дала нам можливість дослідити іспанську мову як систему, вивчити її характерні риси, провести порівняльний аналіз двох генетично споріднених романських мов. Наша робота має подальші **перспективи**: дослідження особливостей семантичної адаптації представлених запозичень.

Література

Зорько А.С. Сравнительное исследование заимствований в родственных языках (франко-итальянские контакты): автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.05 “Романские языки”. – М., 1975. – 41 с. Чельшьева И.И. Формирование романских литературных языков: (Итальянский язык). – М.: Наука, 1990. – 216 с. Ager S. Italian (italiano) [Електронний ресурс] // Omniglot writing systems and languages of the world. – 1998-2010. – Режим доступу: <http://www.omniglot.com/writing/italian.htm>. Ager S. Spanish (español/castellano) [Електронний ресурс] // Omniglot writing systems and languages of the world. – 1998-2010. – Режим доступу: <http://www.omniglot.com/writing/spanish.htm>. Bruyne J. de Grammaire espagnole. Grammaire de l'usage de l'espagnol moderne; [trad. du néerl. A. Barrera-Vidal]. – P., Bruxelles : Duculot, 1998. – 877 с. Castaño A.S. La enseñanza de la pronunciación en el aula: una experiencia con estudiantes anglohablantes // Nuevas perspectivas en la enseñanza del español como lengua extranjera: actas del X Congreso Internacional de ASELE. – 2000. – V. 2. – P. 655-662. Coysaud M. Sur les emprunts en tagalog // Cahiers de linguistique – Asie orientale. – 1980. – V. 7, № 1. – P. 69-79. Grivetti L. E. Chocolate: history, culture, and heritage / Louis Evan Grivetti, Howard-Yana Shapiro. – New Jersey: Wiley, 2009. – 1064 p. Huchon M. Histoire de la langue française. – P.: Librairie Générale Française, 2002. – 317 p.